

Datum
2023-05-12
Er referens
Fi2023/00171

Vår referens
2023/01219-1

Avsändare
Region Blekinge
Peter Lilja
Regiondirektör

Mottagare
Finansdepartementet
Regeringskansliet

Remissvar avseende Europeiska kommissionens förslag till förordning om gigabit infrastruktur KOM(2023)94

Sammanfattning

Förordningen om gigabitinfrastruktur ersätter Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/61/EU (Cost Reduction Directive, BCRD) om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation. Syftet med den nya förordningen är att skapa goda förutsättningar för medlemsstaterna inom EU för en digital omställning, främja den inre gemensamma marknaden och där igenom stärka EU i konkurrensen på den globala marknaden.

De elektroniska kommunikationsnäten har och kommer att ha en viktig roll för EU:s konkurrenskraft och för den gröna omställningen. Genom att skapa förutsättningar för ökat tillträde till befintlig fysisk infrastruktur, genom mer ändamålsenlig samordning av bygg- och anläggningsarbeten samt tillgång till dessa, genom ökad utbyggnad av och tillgång till bredbandsinfrastruktur i byggnader samt effektiviserade och digitaliserade tillståndsförfaranden ska förordningen bidra till en kostnadseffektiv och snabb utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet som är nödvändiga för att möta EU:s ökade behov av digital kommunikation i linje med beslutade mål i policyprogrammet En färdväg för det digitala decenniet, (DDPP 2030) 2021/0293(COD).

Det är inte tillträde eller information om den digitala infrastrukturen för elektroniska kommunikationer (näten) som förordningen direkt riktar sig mot utan i stället vad som bör göras mer effektivt. Vilket är i huvudsak följande:

- Tillträde till fysisk infrastruktur utökas och omfattar bland annat elnät, vatten- och avloppsnät, transporter, byggnader, lyktstolpar, busskurer med mera
 - Samplanering av bygg- och anläggningsprojekt vilka till någon del är offentligt finansierade
 - Förbättrad tillståndshantering inklusive bygglov, ledningsrätt, mark- och gräv tillstånd med flera
 - Ökad transparens och information genom en samlad digital informationsplats om fysisk infrastruktur, planerade bygg- och anläggningsprojekt/-arbeten, tillståndsvillkor och processer
-

Det som aktiverar denna förordning är utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet, vilket avser fasta nät med gigabitkapacitet fram till byggnad (gigabitnät) respektive basstation (för trådlösa nät primärt 4G och 5G) samt för fastighetsnät och lokala nät. Utbyggnaden av fasta nät till byggnader består främst i nya områden utanför tätort samt så kallade efteranslutningar av byggnader i redan utbyggda områden. Utbyggnaden av nät till basstationer avser nya platser (siter) genom förtätning för att förbättra täckning och kapacitet såväl i som utanför tätorter. Förordningen bör även bidra till mer effektiva insatser för att öka robusthet, kapacitet och säkerhet i nät. För fastighetsnät och lokala nät följer av förordningen nya byggnadskrav vid nybyggnation och större ombyggnationer.

Genom förslaget till förordning konstateras att mycket som finns i det nuvarande direktivet, 2014/61/EU (Broadband Cost Reduction Directive), har vattnats ur eller aldrig implementeras i Sverige eller andra medlemsstater. Genomförandet av förordningen kommer därför innebära stora steg för Sverige att ta för att kunna följa förordningen och nå dess syften.

Förslaget kommer för Sveriges del innebära justeringar och ändringar i gällande lagstiftning där dessa överlappar eller är i konflikt med den nya förordningen. Förordningen kan exempelvis behöva kompletteras med nationella bestämmelser samt nya uppgifter för vissa myndigheter. En fortsatt analys av hur förslaget påverkar nuvarande svenska bestämmelser behöver därför göras.

Delar av förslagets regler avviker från vad som gäller enligt etablerade förvaltningsrättsliga principer. Detta gäller bland annat regleringen om tyst medgivande samt ersättning för skada om de lagstadgade fristerna inte hålls.

För Region Blekinge kan införandet av förordningen innebära behov att:

- se över förutsättningar för att undanta befintlig fysisk infrastruktur med hänvisning till exempelvis säkerhet och hälsa
- se över förutsättningar och villkor för tillträde till befintlig fysisk infrastruktur
- samla och tillgängliggöra information om undantag av befintlig fysisk infrastruktur respektive hantering och villkor för tillträde till befintlig fysisk infrastruktur
- tillgängliggöra data om befintlig fysisk infrastruktur

Region Blekinges analys och synpunkter avseende kommissionens förslag till förordning om Gigabit Infrastructure Act

Region Blekinge gör bedömningen att förordningen kommer bidra till en fortsatt utbyggnad av nät med mycket hög kapacitet och ser även till hållbara regionala utvecklingseffekter kopplade till ökad information om befintlig infrastruktur, planerade bygg- och anläggningsprojekt, tillståndsvillkor samt att denna information görs tillgänglig via en samlad informationsplats. Förordningen ser vi även omfattar insatser i näten som syftar till att stärka robusthet och säkerhet, vilket kan förtydligas.

Inriktningen i förordningen främjar förutsättningar för verksamheter och näringsliv samt möjligheten att leva i hela landet. Genom ökat tillträde till befintlig infrastruktur

och samordning av planerade bygg- och anläggningsarbeten finns avgörande förutsättningar för förbättrad mobiltäckning längs vägar, järnvägar samt i det undre luftrummet för transporter, gröna näringar, besöksnäring samt resor.

Genom en ökad transparens och information om planerade bygg- och anläggningsarbeten som förväntas skapa mer samordning bör det finnas både ekonomiska synergieffekter för nätoperatörer samt för samhället både minskad miljöpåverkan och påverkan på människors och företags vardag.

Genom förordningens krav på tydlighet i tidsgränser för tillståndshantering, krav på digital information och process (digitalisering) samt krav på ökad information om villkor för hantering och godkännande av olika tillstånd ökar förutsägbarheten för investeringar och ställer krav på hanteringen till nytta för nätoperatörer.

Byggnadskrav vad gäller nät i byggnaden och lokala nät behöver utformas så de främjar utveckling och möjliggöra ett eller flera nät för olika användningar över tid. I linje med beslutade mål i policyprogrammet, En färdväg för det digitala decenniet, ger även förordningen (§ 47) möjlighet att i utbyggda befintliga nät göra efteranslutningar utan efterfrågan från varje enskild fastighetsägare. Detta kan främja en digital anslutning för alla vilket bör följas av ändringar i nu gällande regelverk. Region Blekinge anser att det förtydligas att denna möjlighet används där byggnad saknar befintlig anslutning och inte används för att parallelltablera digital infrastruktur för nät med mycket hög kapacitet där det redan finns och innebära en risk för ineffektiv dubbling av nätelement (Art. 9).

Det är både viktigt och positivt att information om fysisk infrastruktur, planerade bygg- och anläggningsprojekt samt tillstånd görs tillgänglig proaktivt via en digital informationsplats. Likaså att godkända undantag är anmälningspliktiga och görs kända via denna samlade informationsplats. Det är avgörande att den data och information som lämnas via informationsplatsen är rätt och hålls aktuell samt att möjligheterna till sanktioner används (§ 62). Den ökade omfattningen respektive informationen om befintlig och planerad fysisk infrastruktur bör även ge förutsättningar för exempelvis åtgärder för klimatsäkring respektive ersättningsinvesteringar av teknisk försörjningsinfrastruktur. En samlad digital informationsplats ger även förutsättningar för en förbättrad information om den befintliga och planerade infrastrukturen för elektroniska kommunikationer.

Genomgående har det engelska ”should” blivit bör i den svenska förordningstexten vilket bidrar till en onödigt stor osäkerhet i tolkning och ytterst försvårar bedömningar och ställningstaganden.

Den myndighet som löpande ska utveckla tolkningar, värdera och besluta om undantag för transparens eller skäligen villkor för tillträde behöver vara öppen för uppföljning och transparens av sina beslut samt ges resurser att genomföra uppdrag. För att nå en hög efterlevnad av förordningen så blir tillsyn avgörande för att även nå det överordnade syftet med stärkt konkurrenskraft.

Förordningen öppnar för flertalet skäl till undantag från den höga ambitionen att förenkla och effektivisera tillträde, samplanering och transparens att tillhandahålla information. Denna praxis ska utvecklas successivt.

För att inte syftet med förordningen, att skärpa regelverket för att uppnå en mer utbyggd och tillgänglig digital infrastruktur för elektroniska kommunikationer som bidrar till en digital omställning och konkurrenskraft på en global marknad, ska gå förlorat bör bedömningsgrunder ligga i linje med syftet i första hand.
